

Megjelen: minden vasárnap
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Városháza I. e. 13.
Kéziratok nem adhatók vissza.
Nyílt-téri közlemények soronként 30 fillér.

SZOBOSZLÓ és VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak:
helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve
Egész évre 10 kor
Félévre 5 kor
Negyedévre 2 kor
Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések egyesség szerint közölhetők.

Halottak napján.

Tiszta gyász, magasztos fájdalom járja át szívünket, midőn járunk kint a halottak kertjében, melyben fényesen ragyog a szeretet világa. Megragadóan szívhez szóló az a láng, melyet a sir fölött gyújt az emberi szeretet, melynek nem vet véget a sirhalom, mert tart azután is és a fájdalommal párosulva megneszesíti a sziveket.

Nem halt meg egészen az, a kit szerettek. A temető hideg, sivár éjszakájába is bevilágít a szeretet fénye.

De ki tudná szavakkal elmagyarázni a sejtelmes érzéseket, amelyek halottak napján támadnak bennünk.

Nem a vigasztalan gyász ünnepe, nem a gyötrelmes fájdalom napja ez, hanem a gyászé, amely magasztos, s a fájdalomé, amely szent.

Hűséges kifejezője a sirhalmokon lobogó tűz a világitó, a melegítő szeretetnek, mely az emberiség szívében él és a mely nem hagyja elromlani a világot. S ezért megenyhül, megvizsgálódik halottak napján még az az ember is, a kivel rosszul bánt az élet és gondok, szenvedések közepette zarándokol ki a sirok fényességének estéjén a temetőbe. Mert amint látja maga előtt a szeretet által feldíszített halál birodalmát, amint ül a sir fölött, melyet öntöz könnyeivel, minden benyomásnál erősebb lesz benne a tudat: hogy ne félj, hisz akár milyen is a sorsod, akár a gyönyörűségek folytonos láncolata, akár a szenvedéseké, mégis csak ide fogsz jutni te is és vége lesz mindennek. Egyenlő lesz az azzal, a kit irigyeltél és a kit gyűlöltél. És a halál tudata vigasz és remény a szenvedőnek, megnyugvás a boldognak. Halottak estéjén közvetlenül látjuk magunk előtt a Véget, de az nem borzalmas, nem ijesztő, hanem enyhületes és megnyugtató.

A gögös, a büszke embernek nagy intés a halottak estéje. Látja, hogy ő is csak olyan, mint az utolsó siron lobogó hitvány mécses: kiég és kialszik, elvész nyomtalanul a nagy mindenségben, amelyhez képest törpe és kicsinyes a legnagyobb ember is.

Menjünk ki a halottak estélyén a temetőbe és imádkozzunk és higgyünk. A bölcsőben és a koporsóban egyformák vagyunk.

Miniszteri kiküldött a városi adóhivatalban.

Fauszt Elek pénzügyigazgató, a városi adóhivatalnál teljesített vizsgálatok alkalmával arról győződött meg, hogy az adókönyvek tel-

jesen megbízhatlanok, s hogy azokban részint alapos tévedések, részint pedig szándékos könyvelési hibák vannak.

A pénzügyigazgató a tapasztaltokról jelentést tett a pénzügyminiszternek, a ki Szántó Sámuel miniszteri osztálytanácsost bizta meg a helybeli városi adóhivatal megvizsgálásával.

Szántó Sámuel miniszteri osztálytanácsos a héten, szerdán érkezett meg városunkba, s nyomban megkezdte az adókönyvek átvizsgálását. Az osztálytanácsos véleménye az, hogy a szoboszlói állapotok türehtelenek és tarthatatlanok. A szabálytalanságok a Borók Gyula aljegyzősége idejéből valók, s annyira súlyosak, hogy az osztálytanácsos még azt is kinyomozta és jegyzőkönyvbe vette, hogy Borók Gyula hol van most alkalmazva. A szabálytalan bejegyzéseket a városi adóhivatal egy akkori alkalmazottja követte el.

A vizsgálatot teljesítő osztálytanácsos azt is kinyilatkoztatta, hogy az akkori felügyeleti hatóságokat is súlyos felelősség terheli.

Az 1899 és 1900 évi főkönyveket helyesen le kell zárni. Az 1901 évi főkönyvet pedig egészen újjonnan kell csinálni. Ezeket a munkálatokat két miniszteri számtiszt fogja végezni a város költségére. Ezenkívül a hátralékok behajtását két állami végrehajtó fogja eszközölni, szintén a város költségére.

A legnagyobb baj azonban az, hogy a könyvelési és téves leírások következtében 96.000 koronát a város terhére akarnak írni, vagyis ezt az összeget a várossal fizettetik meg.

A kiigazítási és rendbehozási munkálatok egy évnél több időt vesznek igénybe, a városnak tehát ezen a czímen is tetemes kiadása származik.

Szóval a városi adóhivatalnál nagy a rendtelenség és sok munkára és kiadásra lesz szükség, míg teljesen rendbe jön.

Az adópénztárnak pénzkézeltése a vizsgálat alkalmával teljes rendben találtatott.

A kiküldött osztálytanácsos a házi pénztárban is látogatást tett, a hol az állami adók módjára kezelendő pótdók kezelési könyveit vizsgálta át. Az ügy és pénzkézeltés itt is teljes rendben találtatott.

Azt is kilátásba helyezte Szántó osztálytanácsos, hogy a városi adóhivatalt jövőre állandó állami felügyelet alá helyezi.

Leány-polgáriiskola.

Böszörményi Róza okleveles polgáriiskolai tanítónő ajánlatot tett a városnak olyan értelemben, hogy kellő támogatás esetén hajlandó lenne városunk-

ban egy magánjellegű leány-polgáriiskolát felállítani.

Fekete Sándor polgármester össze is hívott a mult héten ebben a tárgyban egy értekezletet, de ez az értekezlet nem járt valami nagy eredménnyel, mert a vége az lett, hogy jámbor óhajtások közben széteszlott.

Allítólag a leány-polgáriiskola barátai voltak meghíva erre az értekezletre, de mi kétségbe vonjuk, hogy a jelen voltak barátai lennének ennek az eszmének, mert a tények az ellenkezőt bizonyították.

Az értekezlet egy tárgyaló, mintha csak az említett intézmény létesítését gátló akadályokat lett volna hivatva csoportosítani. A kik a kérdéshez hozzászóltak, egytől-egyig mind az akadályokat fejtegették. Ha akadt egy-két pártolója az eszmének, azokat erővel agyon akarták érvelni s ki akarták forgatni a sarkukból.

Szóval olyan volt ez az értekezlet, mint egy rosszul intonált kórus. Nem volt benne összhang, csak bántó diszsonancia.

Pedig azt ellagadni nem lehet, s elvitatni nem szabad, hogy nálunk egy leány-polgáriiskola valóságos létezését képez.

A város intelligenciája, előkelő gazdaközönsége, iparos osztálya nagyon számottevő. Ezeknek a leánygyermekai tanulnának, de nincsen hol. A kis fizetésű hivatalnokra, a szerény jövedelmű iparosra és az egyszerű gazdaemberre ég-föld szakad, mikor a gyermeke neveltetéséről van szó. Különösen áll ez a leánygyermekkel bíró szülőkre nézve.

A fiugyermeket mindenki könnyebben adja ki a háztól, de a leánygyermek sorsa már nehezebb. Annak jó közel lenni a szülőhöz. — Azonban minálunk a leánygyermeket taníttatni nem lehet, mert nincs megfelelő intézetünk.

Ez a mi bajunk s ezért van szükségünk egy leány-polgáriiskolára.

Könnyű azoknak, a kiknek gyermekeik nincsenek. Azok filozofálhatnak nyugodtan, mert nem fáj a fejük, de a szegényebb leányos apáknak még rágonolni is nagy dolog arra, hogy gyermekük neveltetése biztosítva nincsen.

Könnyű dolog azoknak, a kik közvetlenül érdekelve nincsenek, állami leány-polgáriiskoláról ábrándozni. De nekünk, szegény leányos apáknak, nagyon jó volna egy magánjellegű leány-polgáriiskola is.

A polgármester ur kurtán-furesán kijelentette, hogy a felállítandó leány-polgáriiskola a város segélyére nem számíthat.

Érdekes egy kijelentés.

Mert ugyan mit segíyez a város, ha egy ilyen közhasznú intézetet nem?

A mi nézetünk az, hogy a leány-polgáriiskolát minden körülmények közt létesíteni kell.

Városunk közönsége pártolja, segítse elő annak megvalósulását, mert ebben az esetben leánygyermekünk jövőjéről van szó.

Ha a közönség akarja, rövid idő múlva állani fog a leány-polgáriiskola.

Mi kívánjuk, hogy úgy legyen.

Városunk olyan nagy, olyan fejlődött, hogy egy ilyen intézetre okvetlen és sürgős szüksége van.

Módlingi czipőárak Debreczen Piacz-utca 50., Szt.-Anna-u. sarkán, Miklós-utczával szemben.

Mai naptól fogva, mélyen leszállított gyári árban árusítja, férfi, női gyermek czipők és csizmák nagy raktárát.

Például: Női czugos 2-40-től feljebb. Férfi czugos 2-50-től feljebb.

KRAUSZ VILMOS, a »Turul« czipőgyár r.-t. képviselője.

Levél a szerkesztőhöz.

Tek Szerkesztő ur!

Becsés lapjának f. évi október 26-iki számában „A város téglavetője” című cikket meglepetéssel olvastam és csaknem hietlennek tartottam, hogy a város téglavető telepén egy nagyobb épülethez szükséges téglanyagot ne lehetne kapni. Elhatároztam, hogy személyesen fogok erről meggyőződést szerezni és sajnósan tapasztaltam, hogy a cikkek igazsága van.

A mi pedig a készpenz bevetelből befolyt tiszta hasznót illeti, hallottuk, hogy az elmúlt évben 25 koronát tett ki. A folyó évben több bevétel lesz, mert a város végkiarulást csinált.

Önkéntlenül azt kérdi az ember, hat miért nem tartja a város szakszerű üzemből a téglavetőt?

Valószínűleg azért, mert mint hallottam, az intéző köröknek az a véleménye, hogy a város depot nem tart! Így jutott oda a város, hogy a legjobb esetben is csak a jövő évi június hó elején lesz képes teglat szolgáltatni a községnek.

Ha azt akarja a tanács, hogy a város érdeke meg legyen óva, ezek után önkéntlenül berbe kell adni a téglavetőt.

Igy legalább kapni fog a község helyben teglat. Egy városi képviselő

H I R E K

— **A Kossuth kör** új házának felavatása mához egy hetre fog megtörténni. A felavatási ünnepélyen részt vesznek Dr. Toth János orsz. gyűl. képviselő ur, a függ. és 48-as Kossuth-parti alnökönek vezetése alatt: Dr. Bakonyi Samu, Dr. Benedek János, Gáll Sándor, Katlay Lipót, Kubik Béla, Leszkay Gyula, Papp Elek, Dr. Papp Zoltán, Dr. Pichler Gyozo, Rakosi Viktor, Uray Imre függetlenségi és 48-as Kossuth-parti országgyűlési képviselők is. Valószínű, hogy Kossuth Ferenc is jelen lesz a házszentelési ünnepélyen. — Kovács Gyula képviselő ugyanekkor tartja meg beszámolóját. A bankettre eddig helyből 200. vidékről pedig 120 résztvevő jelentkezett.

— **Gerő Daniel** városi m. kir. állatorvos ma dé. 10 órakor szabadeloadást tart a városháza nagy tanácstermében, a száj és körömfajásról. Felhívjuk erre a gazdák figyelmét.

— **Az új állomásfőnök** Juhász Jenő áthelyezése folytan szoboszlói állomásfőnökké Pongrácz Antal, jelenleg hajdunánási állomásfőnök neveztetett ki. Az új állomásfőnök pár hét múlva foglalja el hivatalát.

— **A reformáció évfordulóját** az idén is megünneplelte a helybeli ev. ref. egyház. Pénteken, október hó 31-én ünnepi istentisztelet tartott az alkalomból.

— **Az iparos dalárda** a múlt héten egy físharmóniumot szerzett be. A gyakorlatok most már ennek a segélyvel folynak, az ipartestület háznak nagytermében.

— **A kabai kaszinóból** a múlt vasárnap minden tekintetben fényesen sikerült. A mulatságon vidékről is sokan vettek részt.

— **Egy köteltánczos** produkálta magát ma egy hete a piacon. A kötel, amelyen a költel táncolt, a városháza előtt, a nyílt piac közzepén, 8–10 méter magasságban volt kifeszítve. A mutatványnak sok nézője akadt, de sokan voltak olyanok is, a kik azt mondták, hogy az efele látványosság nem a piac közepére való.

— **A pénzhamisító banda** ügyében a vizsgálat, illetve a nyomozás be van fejezve. Az iratok beterveztettek a kir. ügyészséghez.

— **A VI-ik tízedbéli** polgari-olvasókör megnyitása a múlt héten, szombaton ment végbe. A megnyitási ünnepély szép és sikerült volt, amelyet csak fokozott a másnap tartott táncmulatság. A megnyitási ünnepélyen a város intelligenciája is nagy számmal vett részt.

— **A honvédség** ellenőrzési szemléje pénteken tartott meg a városháza udvarán. A kik ezen a szemlén meg nem jelennek, november hó 27-én Debreczenben kötelesek előállani utószemlére.

— **A méregkeverők** fájdalma. A lelketlen népbujtatók, a kik a szegény munkások fillereiből előkődnek, nagyon meg vannak ijedve. Latják, hogy minden erőlködésük daczara is az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztár népszerűsége egyre terjed, s a nép mindjobban felismeri, hogy milyen áldásos ránézve ez az intézményünk. Persze ez nem tetszik az agitátor uraknak, mert ok egyáltalában nem azt akarják, hogy a nép boldoguljon, hanem hogy ok boldoguljanak. Miután pedig a segélypénztár terjedésével az ő népszerűségük egyre fogy, kétségbeesett erőfeszítéssel minden eszközt felhasználnak, hogy a népet tévútra vezessenek és visszatartsák a pénztárba való belépéstől. Haba való erőlködés. A nép erősebb, mint ok gondolják, s kezdé belatni, hogy nem az az ő barátja, a ki folyton és lelketlenül igazolja a fennálló társadalmi rend ellen, hogy ezen a ezimen kizsákmányolhassa az „Elytársak” zsebeit, hanem a ki a népet biztosítani akarja minden eshetőség ellen, s oda törekszik, hogy a beállható munkakeptelenség esetén legyen miből megélni mindenkinek, a nélkül, hogy keregetésre és alamizsnára szorulna.

— **Willinger Márton** zombi jehirű szőlőtelepének lapunk mai számában közölt hirdetésére felhívjuk a szőlőgazdák figyelmét.

— **A püspökladányi** ev. ref. tanítótestület, az alsószabolcs-hajdúvidéki ev. ref. egyházmegyei tanítóegyesület közgyűlése alkalmából, Püspökladányban, a mai napon az ev. ref. központi leányiskolában zártkörű táncmulatságot rendez. Beleptdíj: Személyi jegy 1 K. családtag 2 K. 50 fill. A tiszta jövedelem tanszerekre fordítatik. Kezdeté fel 8 órakor.

— **Eltűnt nagybirtokos.** A héten az a hír volt elterjedve a környéken, hogy Bogdán Gábor földesi nagybirtokos nyomtalanul eltűnt. Ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert — amint tudjuk — Bogdán Gábor csak fürdőre utazott, egészsége helyreállítása végett.

Kérelem

N. gyságos Rosó Gyula kir. tanácsos alispán urhoz. Nagyságos Alispán Ur!

A vármegye, a múlt heteken, városunk kellő közepén egy új hidat csináltatott, az itt keresztül vonuló törvényhatósági úttesten. Ez a hid kifogás alá esik már csak azért is, mert nincsen karja, s így éjjel könnyen mellé hajthatnak a szekerék. De még sokkal nagyobb baj az, hogy a hid azon végénél, amely egyszersemind gyalog járdát is képez, hetek óta óriási mélység tátong, minden perczen veszélyeztetve a járókelők életbiztonságát. Arra kérjük Nagyságot, hogy ezt az életveszélyes gödröt, a mely kettészakítja a gyalogjárdát, vagy az utépitészi hivatal újján, vagy Hajdúszoboszló város előjáróságának közbejöttével haladéktalanul betömetni miltóztassék, mert az esetleg bekövetkező szerencsétlenség nagy felelősséggel jár.

Hajdúszoboszló, 1902. okt. 31.

Több szoboszlói polgár.

— **Tűz.** Kedden reggel 7–8 óra között, Szűcs Balint II-ik tízedbéli lakosnak az udvarán tűz támadt, mely alkalommal egy ol. égett le. Azt beszélék, hogy a tűz gyujtogatás folytan támadt. A toronyőr ez alkalommal későn jelezte a tüzet, úgy, hogy a tűzörség is csak elkésve vonult ki.

— **A „Független Magyarország”** ma a legjobb es a legelterjedtebb politikai napilap. Szerkesztője Dienes Márton, fómunkatársa pedig Kossuth Ferenc. Ajánljuk ezt a lapot a község figyelmébe. Előfizetési ára: Egész évre 28, felévre 14, negyedévre 7 korona. Kiadóhivatal Budapest, Váci-utca 81 szám.

— **Sima zöldoltványok.** a legkiválóbb bor és esemegefajokban, továbbá ültetés és besltás alá való fajtiszta, sima Ripária-portális vesszők, jutányos áron lesznek kaphatók a héten Fehér Gábor urnál. — Az oltványok és Ripária-vesszők szerdán már átvethetők.

— **Elvi jelentőségű** és nagy fontosságú határozat hozott a közigazgatási bíróság a gazdának cselédjeikkel szemben, ezek betegsége alkalmával fennálló kötelezettségükre vonatkozólag. Egy konkrét esetben ugyanis kimondotta, hogy a gazda cselédje után minden esetben tartozik a kórközi költségeket

30 napon át fizetni. Fennáll tehát a gazdának ezen kötelezettsége még akkor is, ha cselédjét a kórközi szállítást megelőzőleg már a lakásán gyógyította és pedig tekintet nélkül arra, hogy az otthon való gyógykezelés mennyi időt vett igénybe. Ez elvi jelentőségű határozatot a közigazgatási bíróság azzal indokolja, hogy az 1898. évi 21. t. cz. 5. § a a gazdat a kórközi költség viselésére kötelezi. Nem tekinthető tehát e kötelezettség teljesítésének e határozat szerint az a körülmény, hogy az illető cseléd már megelőzőleg rendes orvosi ápolásban részesült, de nem kórközi ápolásban. **Ez a határozat** is nagy mértékben ösztönözi a gazdákat arra, hogy cselédjeiket minél előbb berattassák az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztárba, mert ez esetben akár saját lakásukon, akár a kórközi ápolattak cselédjeiket, a felmerült költségeket csak előlegezniük kell, mert a pénztár, ha a cselédet nem a gazda hibájából érte a baleset, ezen költségeket mindenkor megteríti. Saját magán segít tehát az a gazda, a ki cselédjeit a munkaspénztárnál biztosítja.

— **A régi bűn.** A rendőrség állítólag tudja már, hogy a múlt évben, alvász közben ki akarta agyonverni Bujdosó Sándor eskikóst. A nyomozás folyik. Az eredmény egyelőre hivatalos titok.

— **Harmas ikrek.** Sz. Zs. K. S.-nának három gyermeke született a héten egyszerre. A gyermekek azonban halva születtek.

— **Észretért tolvaj.** Apagy Lajos tanyai lakosnak a múlt heteken elveszett a ladájából 600 frt. készpénze. A nyomozás — természetesen — megindult a tolvaj után, s míg a rendőrség a tettes után kutatott, addig a tolvaj észére tért, és 100 korona hitával visszahozta a pénzt oda, ahonnan ellopta. A károsult kellemesen volt meglepve, amikor a ladában megint ott találta a pénzt.

— **Felkérjük előfizetőinket,** hogy a lap kézbesítése elleni esetleges panaszaikkal a szerkesztőséghez fordulni sziveskedjenek.

— **A buktatás ideje.** A zöld oltványok lebuktatásának ideje elérkezett, mert az egészséges oltványok teljesen be vannak érve. Azok az oltványok, amelyek eddig meg nem értek, sohasem fognak megérni, mert a nedvkeringéssel együtt megszűnt a felső kéreg fásodása is. Itt az ideje az ültetésnek is, mert az ősz gyorsan halad előre.

— **Jövedelmező jogok** haszonbérbe adása. Ma egy hete, a helypénzszedési jogot Váczi Bálint vette ki árverésen haszonbérbe 721 koronáért. Az előfogati szolgálatra és a Bika melletti boltokra vonatkozólag az árverés sikertelen maradt, de ezekre vonatkozólag is adtak be ajánlatok.

— **Rohamosan növekszik** azoknak a száma, a kik sietnek biztosítani maguk számára a munkaspénztár áldásait. Nagy arányú mozgalom indult meg a vidéken azon célból, hogy az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztárt alkalma legyen megismerni minden szegény embernek, s hogy így módon senkise maradjon tájékozatlanul ezen nemes emberbaráti intézményt illetőleg és senkise legyen megfosztva annak támogatásától tájékoztatlansága miatt. Naponként vesszük a hírt az ország minden részéről, hogy minden valamire való községben értekezlet tartanak a munkaspénztár ismertetése céljából. Ezen értekezlet népes volta és a lelkesedés, a melyet mindenki, kinek ez módjában és tehetségében áll, a munkaspénztár működését elősegíteni igyekszik, biztos reményt nyújt arra, hogy rövid idő alatt minden jóravaló gazdasági munkás és földmivelő tagja lesz a munkaspénztárnak.

— **Uj előfizetők** a szerkesztőségnek, a nyomdában vagy a lapkihordónál rendelhetik meg lapunkat. Vidéki megrendelések postautalvány szelvényen, az előfizetési díj egyideű beküldése mellett eszközölhetők legzélszerűben.

— **Hirdetéseinkre** felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

— **Vásár.** A Demeter-napi országos vásár hétfőn tartatott meg nálunk. A vásárnak gyönyörű idő kedvezett s így a forgalom nagy volt.

— **Országszerte méltó feltűnést** fog kelteni a „Pesti Napló” idei karácsonyi ajándéka a „Zichy Mihály

Ferencz József keserűvíz az egyedül elismert kellemes ízű természete hashajtószer.

album. Ha e valóban értékes és remek művet könyvtára, vagy szalonja részére ingyen megakarja szerezni valaki, fizessen elő a »Pesti Naplóra«. A díszmű ingyenes beküldése egész évi előfizetéshez van kötve, de megküldik azt azon újonnan beelő előfizetőknek is, akik december 20-ika előtt egy felévre előfizetnek és kötelezettséget vállalnak a második félelvi előfizetésnek megújítására nevére. Az eredeti mű bolti ára 90 korona. A Pesti Napló előfizetési ára: Egész évre 28, félévre 14, negyedévre 7 korona.

— **A szerencse** olyan, mint a lidérc. Az emberek gyártása abban tünik ki, hogy szerencsésüket egész életükön át ott keresik — a hol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeremény a 600.000 koronás jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott 1/8 beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsésebb főúrsító egyszerre nyolc szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencsésjét és rendeljen osztálysorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest Bálvány utca 10. Az új terv szerint, 5000 nyeremenyvel szaporított XI. sorsjáték első osztályának huzása már 1902. évi november hó 20. és 21-én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolczad 1 K 50 fillér.

— **Férfi, fiú és gyermekkalapok legnagyobb raktára Debreczenben Fekete Jakab uri divat üzletében (Főter, kistemplom mellett), nálam vásárolt kalapok budapesti műhelyekben jutányos áron alakíttatnak, valamint a nálam vásárolt czillinderek díjtalanul vasaltatnak.**

Közgazdaság.

A ragadós száj és körömfájás elleni védekezésről.*

A ragadós száj és körömfájás, mint neve is mutatja, olyan betegség, mely az egyik szarvasmarháról, juhról, kecskeről, sertésről, vagy bivalyról, vagyis az ugynevezett hasított körmű beteg állatról a másikra is ráragad. De a neve azt is mondja, hogy leggyakrabban a száj és valamelyik lábán, esetleg mind a 4 lábán a körömök is megbetegednek, vagy csakis a körömök lesznek betegek. Erre a betegségre talán valamennyi ragadós betegségek között legjobban ráillik a »ragadós« szó, mert tenyleg a hazánkban ismert ragadós állati betegségek között ez a legragadósabb, úgy, hogy a mely istállóba, vagy gulyába, vagy csordába beveszi magát, ott rendszeren az állatok legnagyobb része megbetegszik.

Sok gazda tagadja, hogy a száj és körömfájás ragadós és azt mondja, hogy azt a mérges harmat, vagy az ugynevezett mézsharmattól kapja meg a szarvasmarha, sertés, juh, kecske, vagy bivaly.

A harmat, mint ilyen, egymagában ártalmatlan mert a földön ez a legtisztább víz, ha t. i. a levegő is tiszta. A harmat azonban betegséget is foglalhat magában, ha a legelőn vagy tarlón beteg állat legelt vagy járt. Mert tudni kell, hogy a ragadós száj és körömfájás csiraja bent van a ragadós száj és körömfájásban szenvedő beteg állat nyálában, a szájból vagy a körmei közül kifolyó genyben, esetleg a tejben is. Ezt az állat elhullatja az istállóban, a legelőn, a tarlón, az uton, az etető vályuban, itató vederben stb. egy szóval mindazon helyeken, ahol a beteg állat megfordul. Ha azután az egészséges állat, ilyen helyekre kerül, a betegséget az egészséges állat is megkaphatja, mert a legelőn, vagy a tarlón levő tüskés növények, szőrös füvek, gabonacsutka stb. fölsebzik a körömágyat, vagy a körömök között levő finomabb bőrt és ezek a növények a betegség csiráját úgy beoltják oda, mint az orvos az ő tüjével a kis gyermek bőre alá a himlő csiráját.

Ez az egyik módja annak, hogy az állat a betegséget megszeresse. De ezenkívül lehet sok más módja is. Így ellehet vinni a betegséget egyik helyről a másikra ruhával, csizmával, késsel, tejjel, takarmánnyal, vakaróval, kefével, istálló seprűvel, stbvel. De át is lehet oltani egyik állatról a másikra.

*) a m. kir. földművelésügyi miniszter kiadványa.

Ezen betegséget csak a hasított körmű állatok kapják meg. Ezek közül legkönnyebben a szarvasmarha, már ritkábban a sertés, juh és kecske és még ritkábban a bivaly, de azért öt évvel ezelőtt hazánkban a bivalyokon is tapasztalták az állatorvosok. Más állatokra ez a betegség nem igen ragad át. Az ember azonban megkaphatja, különösen a beteg tehének nyers tejétől.

A betegséget gyakran az elmondottak utján kapja meg az állat, de ezeknél sokkal veszedelmesebb az, ha egy beteg állattal összeszagol, egy jászolból eszik, egy edényből, vagy vályuból iszik, beteg nyál, egy szóval ha a beteggel bármi módon érintkezik a még egészséges állat.

Ha a fertőzött állaton a betegség tünete még nem mutatkozik, akkor a gazda nem ismeri meg. Mert tudni kell, hogy ha valamelyik állat beleheli, vagy másképen megszerzi a betegség csiráját, a betegség nem azonnal tör ki az állaton, hanem csak leggyakrabban ettől számított 3-ik vagy 5-ik napon, de ritka esetekben később is kitörhet.

Másfél nappal rövidebb és 5 nappal hosszabb ideig csak kivételes esetekben szokott ez az ugynevezett lappangás tartani.

Az első tünet, ami az állaton fellép, a láz, akár hol is szerzte meg az a betegséget, akár a szájban, akár a körmen; ez a láz különösen fiatal állatokon igen magas (40-41. fok i-) idősebb állatokon alacsonyabb, de rendszeren csak addig tart, míg a hólyagok kifejlődnek, azután leszáll.

Azután a szájban, vagy a körömágyon, vagy a körömök között, esetleg mind a két helyen, szarvasmarhánál gyakran a tőgyön és néha a szutvakon, (f nyszajon) sertéséknél az ormányon is rendszerint borsó nagyságu, egész dió nagyságu, eleinte tiszta, később genyes, piszkos fehér (sárgásfehér) hólyagok emelkednek ki. Ilyenkor már az állat nem igen szívesen eszik, csámcsog, bőven nyálazik és ha a lába is fáj, gyakran fekszik.

Ezen hólyagok nemsokára felfakadnak, helyökön egyenetlen, ezafatos szélű vörös fekélyek (sebek) maradnak, melyek azonban néhány nap alatt gyógyulnak, úgy, hogy egy helyen, pld. a szájban fejlődött betegség, ha az jól gyógyítatik, többnyire 6-8 nap alatt gyógyul. Ennyi idő alatt gyógyul a lábán fejlődött betegség is, ha pontosan az állatorvos utasítása szerint gyógyítja a gazda. Ha már a betegségnél hólyagok is fejlődtek, a gazda is könnyen felismerheti a bajt.

Ha már most tudjuk azt, hogy a betegséget megkapja az állat, legelés közben, itatás, etetés közben, vagy az állat, hogy trágyát, takarmányt, almot olyan helyről hord, a hol a betegség uralkodik, ha azután tudjuk azt, hogy a betegséget ruhákkal, kezünkkel, lábunkkal, az istálló eszközökkel átvihetjük állatainkra, akkor ha megakarjuk védeni állatainkat ettől a betegségtől, nem szabad etetnünk, itatnunk, legeltetnünk olyan helyen, ahol ragadós száj és körömfájásban megbetegedett állat legelt, evett, vagy ivott. Nem szabad ilyen istállóból szarvasmarhával takarmányt, almot, vagy trágyát kihordani, hanem csak lóval és azt is csak akkor, ha a betegség már megszűnt és erre a hatóság engedélyt adott.

Nem szabad beteg állat vakaróját, keféjét, igáját, szekér (kocsi) rudját, beteg állat istállójának seprőjét, lapátját, vályuját, vagy az itató vedret használni. Nem szabad olyan udvarba, vagy talán épen istállóba menni, a hol a beteg állat áll, vagy állott, nehogy ruhákkal, csizmákkal hordjuk szejjel a betegséget.

(Befejezése a legközelebbi számban)

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:
Fehér Gábor.

Czeplédy és Polgár fűszer és csemege üzlete Debreczen, „Bika“ szállóval szemben.

Ajánljuk az őszi idényre megérkezett friss áruinkat, állandó dus raktárt tartunk mindenféle csemege árukban, fűszerekben, főzelék, borok, pezsgők, rumok, likörök, sajtok, halak, teakenyerek, uradalmi tea vaj, stb. Vidéki megrendelést pontosan továbbítjuk.

MEGHIVÁS.

A „Hajdumegyei Takarékpénztár“

1902. évi november 16-án délelőtt 10 órakor
Hajdusoboszlón, saját helyiségében
rendkívüli közgyűlést tart,
melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. Az alapszabályok 5, 54, 60, 63, 64, 70, 71, 76, 77, 81, 82, 83, 86. §-ainak módosítása
2. Az igazgatói fizetés megállapítása.

Figyelemztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlésen csak azok gyakorolhatják az őket megillető jogokat, a kik részvényeiket a le nem járt szavényekkel együtt, a közgyűlés előtt 3 nappal, az intézet, vagy a fióktelep pénztáránál letéteményezik.

Kelt Hajdusoboszlón, 1902. október 28.

Az igazgatóság.

Szőlősgazdák figyelmébe! Willinger Márton

(Zomba, Tolna-megye) mintaszőlőtelepe,
a legjutányosabb árak mellett szállít fajliszta oltványokat, sima és gyökeres amerikai és európai szőlővesszőket.

Gyökeres fás oltványok ezre 210 koronától 350 koronáig.
zöld > > 190 > 210 >
Sima > > 100 > 140 >

Amerikai vesszők:

	I. oszt.	II. oszt.	I. oszt.	II. oszt.
Ripária portális gyökeres	36 K.	24 K.	sima 16 K.	10 K.
Rupetris monticola	36 >	34 >	16 >	10 >
Solonis	36 >	24 >	16 >	10 >

A legmegbízhatóbb és a legolcsóbb szőlő-oltvány bevásárlási forrás.

Rendeléseket készséggel közvetit lapunk szerkesztője.

Értesítés.

Van szerencsém a t. vevő közönség szives tudomására hozni, hogy a »Hajdumegyei Takarékpénztár« alatt levő üzletembe a mai napon megérkeztek mindennemű

déli gyümölcsárak,

u. m.: malaga, czukrozott gyümölcs, héjas mandula, Szt.-János kenyér, mogyoró, füge és olajba főt sardinia, korona sardinia, valódi ementhali-trappista, Imperial sajtok és csemege turó.

Csokoládé és csokoládé krémek, legkifőbb minőségű bonbonok. Ezenkívül ajánlhatom legszebb stockeroi borsó- és lencse főzelékeimet.

Szives megkeresésüket kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

György Géza

5846
1902.

Hirdetmény.

Az 1902 évre szóló s hitelesítési záradékkal ellátott általános jövedelmi pótdadó kivetési lajstromok a kir. pénzügyigazgatóságtól visszaküldtén, — azok az adóügyi jegyzői irodában okt. hó 31-től számított 8 napon keresztül, vagyis november hó 8-ig közszemlére kitétettek.

Erről az adózó közönséget azzal értesitem, hogy

a) azon adózók, kik ezen adóval már a múlt évben megváltak róva, a lajstrom közétételének napján

b) azon adózók, kik ezen lajstrombameg, állapított adóval az idén első évben rovattak meg adótartozásuknak az adókönyvecskében történt bejegyzését követő 15 nap alatt felelbezzhetnek, s felelbezéseiket hozzám beadhatják.

Hajduszoboszlón, október 31.

Csiha Márton
adóügyi jegyző.

Hazai ipar!

Alapított 1873. évben.

Legnagyobb
és legjobb készítményü
női,- férfi- és gyermek

CZIPŐ RAKTÁR

Nemes Gábornál
Debreczenben,
a városházával szemben.

Az összes raktáron levő czipők a legjobb anyagból személyes felügye-
letem alatt készülnek.

Méretük szerinti megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek

Saját készítmény!

Nagy szonyi kelengyék és ajándéktárgyak nagy raktára

Kaszanyitzky Endre

Debreczenben, Piacz-utca 57.

Ajánlja a legnagyobb választékban és a legjutányosabb árak mellett.

Ditmár, Brüner és hazai gyártmányú asztali és függő lámpákat,

Astral-, Meteor-, Apolló-, Csoda-, nap-, villám, petróleum- és szesz Auer-gáz égőkkel. Ugyisint por-czellán s angol fa-nyerge thea-, kávé-, moca és mosdó, valamint mindennemű asztali, cognac és liqueurös üveggészle-
teket, majolika, bronz és china ezüst

ujdonságokat.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesíttetnek.

Arjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgál.

Vendéglő és kávéházi teljes felszerelések.

Eladó jó hegyi ó- és ujbork és szlőjtványok.

Sándor József

Bihar-diószegi hegyi birtokos elad 1901-ik évi termésű borából 300 hektoliter ó bort, elad 1902-ik évi termésű 250 hektoliter új bort jutányos áron.

Elad gyökeres fás- és sima zöldjtványokat: erdei, bakar, furmint, tramini és Darányi-féle fajokban.

Elad a híres bortermő Delawáre szőlőfaj ve-nyigékből sima és gyökeres vesszőket, 50 ezer simát és 15 ezer gyökerest, a simának ezre 52 korona, a gyökeresnek 122 korona. A Delawáre bornak literje 2 korona.

Megrendeléseket elfogad a tulajdonos, kivel levélileg lehet értekezni.

Levelekre azonnal válaszolok.

Márton Gyula

férfi,- női- és rövidáru üzlete

Debreczen, a »Bika« szálloda mellett.

Ajánlja az idényre dusan felszerelt raktárát: Téli kötött férfi harisnyák 15 krtól kezdve, gyermek- és női harisnyák feltűnő olcsó áron. Nagy raktár Jäger alsó ingek és nadrágokban Divatos és jó mosó flanelk és velezok. Meleg blonzok, alsószoknyák és nadrágok.

Bélés árak.

Angol aczéláru

beretvák, zsebkések és ollók,
hajvágó gépek gyári áron.

Önberetváltkozó készülék 1 frt 40 kr.—2 frtig.

Gyári raktár:

ruha,- haj,- fogkefékben és mindenfaj kefe-seprükben.

Kókuszlábtörők 27 krtól.

Fodrász felszerelési cikkek.

Harisnya fejelést elvállalok.

OSZTÁLYSORSJÁTEK

november 20-án kezdődő MÚZSÁRA

postafordultával küldünk szét sorsjegyeket az 1-60 osztályhoz:

KIS SZAMOK:
1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig és más SZERENCSE SZAMOK.

Az összeset postautalványon kérjük:

FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA
BOGDÁNY S.
BUDAPEST, Sas-utca 21. I.
Telefon 14-41.

200.000 kor. a 25.534-es számra
100.000 kor. a 25.534-es számra
50.000 kor. a 25.534-es számra
20.000 kor. a 25.534-es számra
10.000 kor. a 25.534-es számra
5.000 kor. a 25.534-es számra
2.000 kor. a 25.534-es számra
1.000 kor. a 25.534-es számra
500 kor. a 25.534-es számra
200 kor. a 25.534-es számra
100 kor. a 25.534-es számra
50 kor. a 25.534-es számra
20 kor. a 25.534-es számra
10 kor. a 25.534-es számra

KUKORICZA-MORZSOLÓK

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

**Gabona-rosták,
Konkolyozók (trieurök);**
kézi kezelésre való

Széna- és szalmasajtók
fekvően vagy kocsira szerelve,

Szeckavágók,
szabadalmazott kenőgyűrűs görgő csapágyakkal, igen könnyű járással, körülbelül 40 százalék erőmegtakarítás mellett.

Répa- és burgonyavágók. Darálók.
Takarmány-füllesztők.

Szállítható takarékfőző-üstök takarmány stb. részére
szománcosított vagy szománc nélküli betétstókkal, nyugvó helyzetű vagy szállítható, marhatakarmány és burgonya főzésére és füllesztésre, számos meső- és házigazdasági csélokra etc., továbbá

cséplőgépek, járgányok, aczélékek, hengerek, boronák.

„AGRICOLA” sor-vetőgépek (tolókerék szerkezettel)
mindennemű vetemény számára, váltókerékek nélkül dombon avagy síkon alkalmazható.

Önműködő, szabadalmazott permetező készülékek, a tormáncs és szegecs kiirtására és a gyümölcsfát megkárosító rovarok pusztítására és a peronospora kiirtására legújabb szerkezetben készítenek és szállítanak

MAYFARTH P. H. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődék és vashámorművek

Alap. 1872. **BÉCS, II. Taborstrasse, 71.** 850 munkás.

Kitüntetve több mint 450 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon.
Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselek és viszont elárúsítók kerestetnek.